

Foto: DNT Nedre Glomma / Ellen Hasle Kokkim

Status og utfordringer

Sarpsborg kommune

Status

- Lavinntektskommune (94,3 %)
- + Kostnadskrevenende befolkning
- + Stor sekundærtilflytting av flyktninger
- + Kostbare reformer
- =Ikke bærekraftig**

Levekår

Lavinntekt

Antall personer som lever i lavinnteksthusholdninger økte fra **9 %** i 2012 til **10,5 %** i 2018

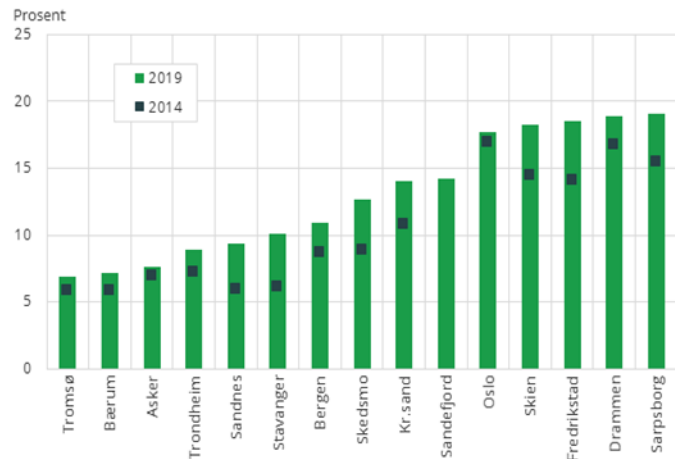
Barn i lavinntektsfamilier

Andel barn i lavinntektsfamilier har økt fra **12 %** i 2012 til **19,1 %** i 2019

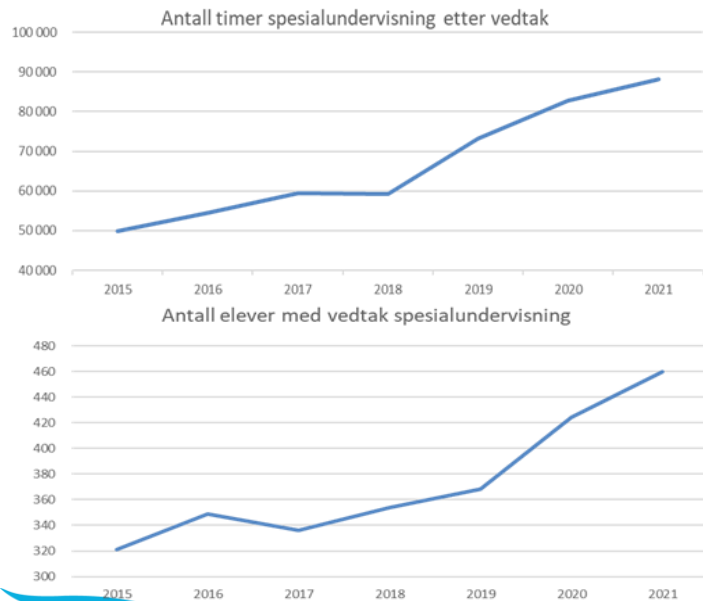
Unge uføre

Andelen i Sarpsborg var **3,9 %** i 2014. I 2018 hadde andelen økt til **6,2 %**, mens nasjonalt snitt var 3,2 %

Andel barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt.¹ De femten største kommunene,² 2014 og 2019

Kostnadskrevenende befolkning

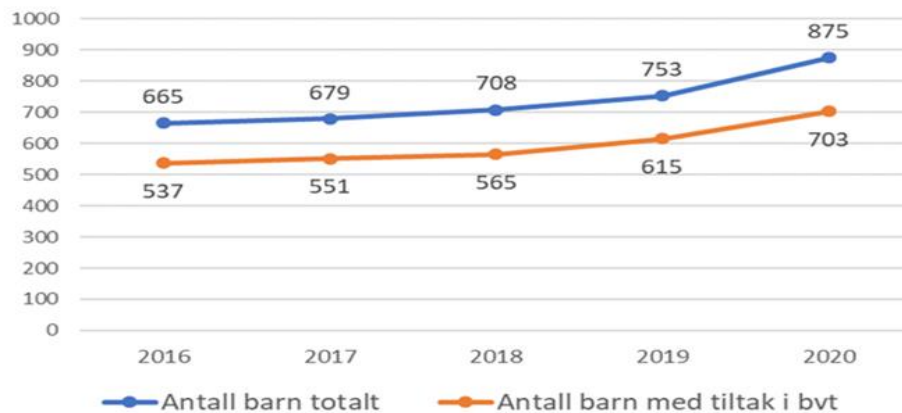
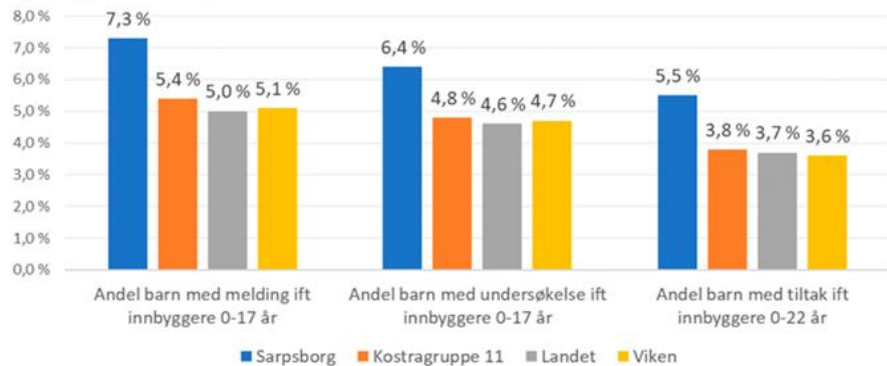

- Økt behov for spesialundervisning
- Store årlige økninger i kostnader til barnevern
- Høy andel barnefattigdom
- Stor andel av uføre
- Stor sekundærttilflytting av flyktninger

Kostbare reformer (1)- Barnevernreformen

- Manglende årlig finansiering av reformen på 30 mill. kr
- Ytterligere finansieringsgap på 10 mill. kr fra 2025

Figur 1. Andel barn med melding, undersøkelse og tiltak sammenlignet med kostragruppe, region og landssnittet

Kostbare reformer (2)- Barnetrygd utenfor når satsene for sosialhjelp beregnes

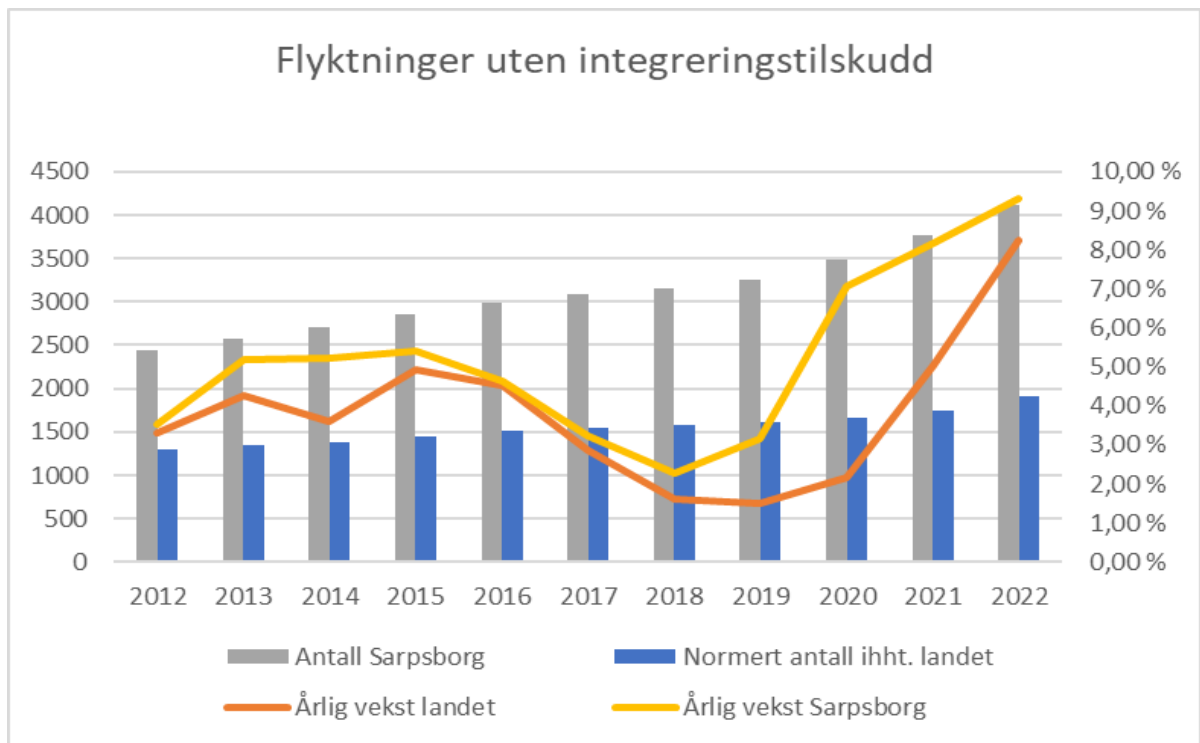
- Sarpsborg benytter statlige veiledende sosialhjelpssatser
- Lovendringen kan medføre om lag 17 mill. kr i økte årlige kostnader
- Statsbudsjettet: Økonomisk kompensasjon på 8 mill. kr fra 2023
  - (560 mill. kr nasjonalt, fordelt etter delkostnadsnøkkel sosial)

Utfordringer sekundærtilytting

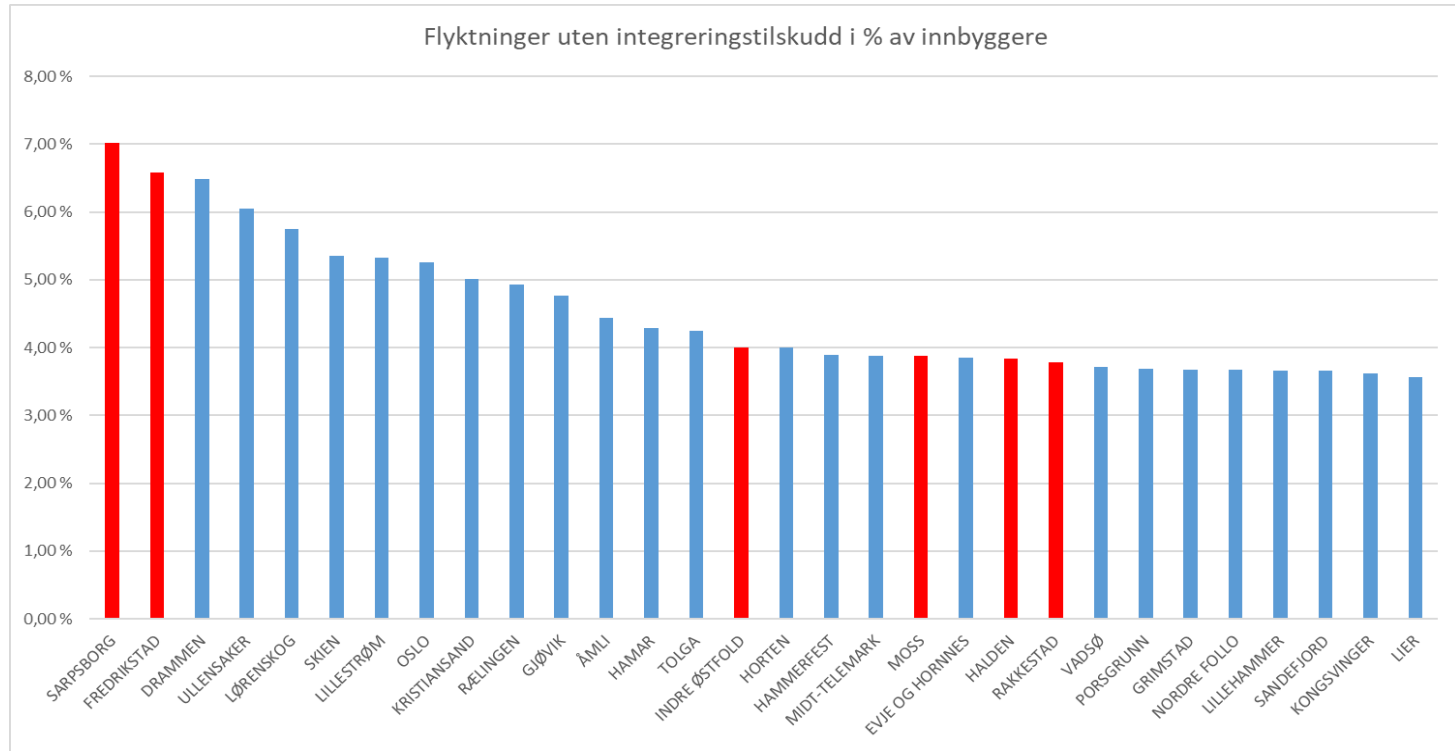
- Sekundærtilyttede flyktninger utgjør om lag **5%** av innbyggerne.
  - Utgjør **28 %** av antall sosialhjelpsmottakere
  - Mottar **36 %** av utbetalt sosialhjelp
  - Står for **14 %** av kommunens barneverntiltak
  - Har om lag **17 %** flere konsultasjoner enn gjennomsnitt ved Forebyggende tjenester
-

Omfang sekundært flytting

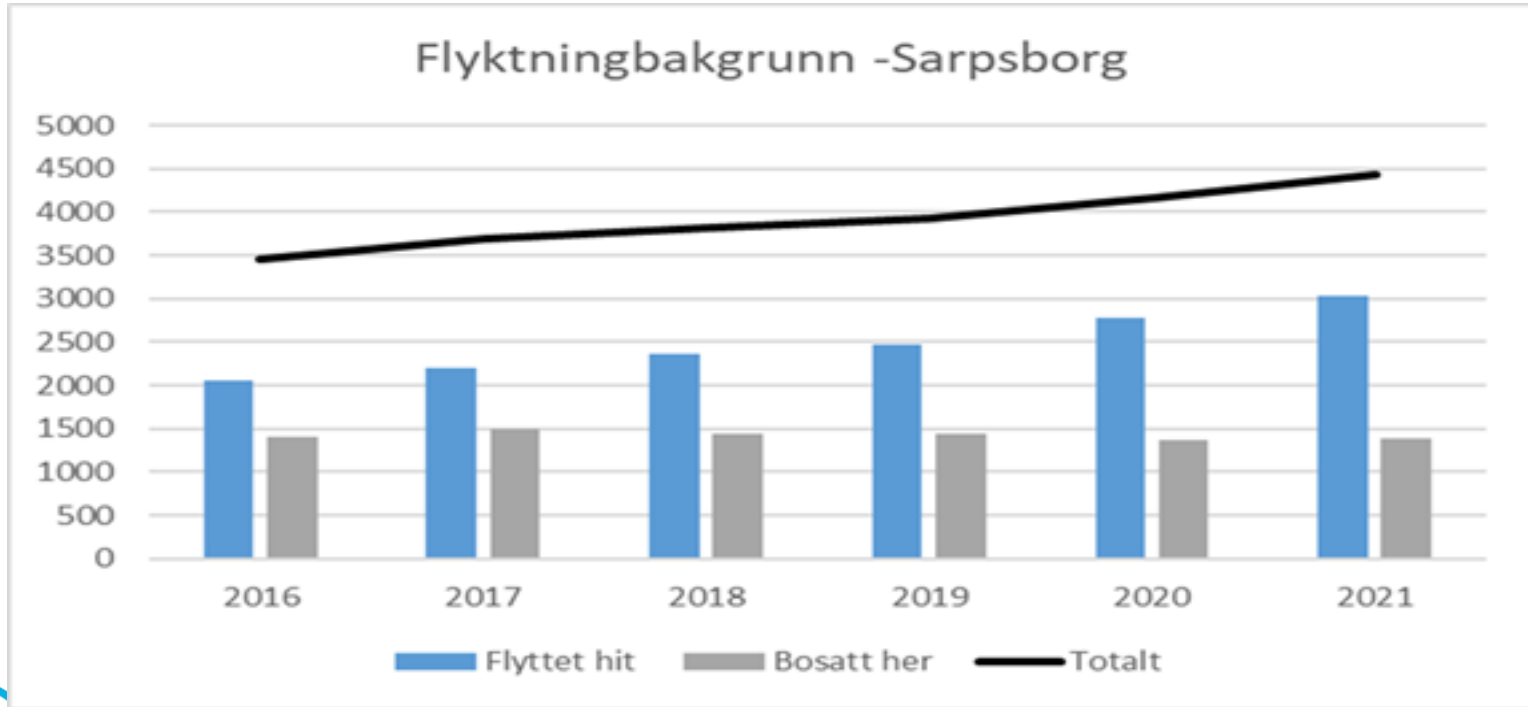

Sekundærtilflytting av flyktninger

Sekundærtilflytting av flyktninger

Hva bør gjøres?

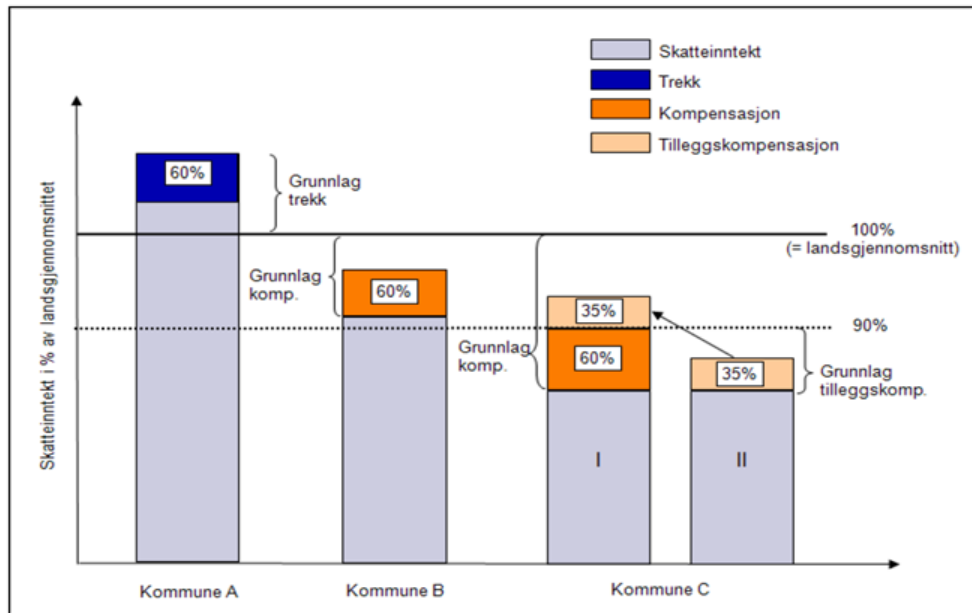
Nødvendige og riktige forutsetninger for bærekraftig drift må på plass!

- ✓ Inntektsutjevning som gir kommunene mer like vilkår
- ✓ Redusere skatteandelen i inntektssystemet fra dagens nivå på 40%
  - ✓ Kompensere reelle kostnader til sekundærflytting
  - ✓ Utgiftsutjevning som speiler faktiske behov
- ✓ Statlige reformer fullfinansieres for den enkelte kommune

Kommunen kan selv utvikle og forbedre seg i positiv retning

Lavinntektskommune

- Egen skatteinngang på under 80 % av landssnittet. Vekst i egen skatteinngang har liten økonomisk betydning
- 5,7 % mindre inntekter til å drive tjenesteproduksjon og forebyggende tiltak.
- 5,7 % mindre inntekter til å iverksette tiltak for å bedre egen skatteinngang

Fremtidsutsikter Sarpsborg → Forblir på ca. 94,3 %

Lavinntektskommune

Større kommuner som vil tape på en sterkere inntektsutjevning, eller at skatteandelen senkes fra dagens nivå på 40%

	Egen skatteinngan i % av landsnittet før inntektsutjevning	Skatt etter dagens inntektsutjevning i % av snitt	Kr per innbygger etter dagens inntektsutjevning	Innbyggere	Inntekter fra skatt og inntektsutjevning utover lands snitt	Inntekter fra skatt og inntektsutjevning per.inb. mer enn snitt
Oslo	138 %	113,9 %	41 401	697 010	3 523 117 849	5055
Bærum	167 %	125,6 %	45 662	128 233	1 194 562 230	9316
Asker	138 %	113,9 %	41 389	94 915	478 659 779	5043
Stavanger	120 %	106,9 %	38 859	144 147	362 210 067	2513
Nordre Follo	112 %	103,7 %	37 676	60 034	79 821 014	1330
Sola	121 %	107,1 %	38 926	27 457	70 833 235	2580
Bergen	104 %	100,5 %	36 512	285 601	47 355 172	166
Frogn	120 %	106,8 %	38 831	15 953	39 637 577	2485
Lier	111 %	103,1 %	37 466	27 118	30 369 920	1120
Nesodden	108 %	102,2 %	37 129	19 805	15 503 837	783
Nittedal	106 %	101,4 %	36 857	24 454	12 503 606	511
Randaberg	107 %	101,8 %	36 992	11 315	7 309 530	646
Hele landet		100 %	36 346	Sum	1 536 042	5 861 883 815

Lavinntektskommune

Større kommuner som vil tjene mest på en sterkere inntektsutjevning, eller at skatteandelen senkes fra dagens nivå på 40%

	Egen skatteinngan i % av landssnittet før inntektsutjevning	Skatt etter dagens inntektsutjevning i % av snitt	Kr per innbygger etter dagens inntektsutjevning	Innbyggere	Mindre inntekter fra skatt og inntektsutjevning utover lands snitt	Inntekter fra skatt og inn.utjevning per.inb. mindre enn snitt
Kristiansand	86 %	94,6 %	34 388	112588	-220 409 274	-1 958
Fredrikstad	84 %	94,5 %	34 346	83193	-166 397 237	-2 000
Sandefjord	89 %	94,8 %	34 443	64345	-122 464 223	-1 903
Sarpsborg	79 %	94,3 %	34 264	57372	-119 426 775	-2 082
Skien	82 %	94,4 %	34 319	55144	-111 779 885	-2 027
Larvik	87 %	94,7 %	34 406	47499	-92 134 541	-1 940
Indre Østfold	83 %	94,4 %	34 329	45201	-91 188 881	-2 017
Arendal	83 %	94,5 %	34 337	45065	-90 523 177	-2 009
Karmøy	84 %	94,5 %	34 346	42345	-84 672 200	-2 000
Øygarden	88 %	94,7 %	34 420	38664	-74 451 852	-1 926
Ringsaker	80 %	94,3 %	34 276	34897	-72 232 686	-2 070
Porsgrunn	88 %	94,7 %	34 418	36526	-70 415 166	-1 928
Halden	77 %	94,2 %	34 220	31387	-66 716 351	-2 126
Gjøvik	82 %	94,4 %	34 321	30395	-61 548 256	-2 025
Askøy	83 %	94,5 %	34 330	29594	-59 657 409	-2 016
Ringerike	89 %	94,7 %	34 434	30835	-58 943 362	-1 912
Alver	84 %	94,5 %	34 343	29337	-58 759 877	-2 003
Horten	81 %	94,4 %	34 294	27510	-56 458 946	-2 052
Hele landet		100 %	36 346	Sum	841 897	-1 678 180 098

Hva må gjøres?

